

Gaat dan henen!

HOOFDSTUK I.

Wat is de Zending?

Gezegend door all' eeuwen henen,
O Gij, wiens werk ten einde spoedt!
Breng, door uw hemelsch licht beschenen,
Den versten heiden aan Gods voet.
Geen plek word' onbestraald gelaten
Waar 't zand eens menschen voet verraadt,
Totdat, o Koning! in uw staten
De zonne niet meer ondergaat!

J. J. L. TEN KATE, *De Schepping.*

Het woord *Zending* verklaart zichzelf. Het beteekent het uitzenden van zekere personen om een bepaald werk te verrichten, of een bepaalde boodschap te brengen. Zulke menschen worden dan de *gezondenen* of *zendelingen* genoemd. Als een aantal personen door de bewoners van een zeker district worden uitgekozen, en naar de hoofdstad gezonden, om zekere zaken bij de regeering te bepleiten, dan kunnen die personen als zendelingen worden beschouwd, hoewel zij zich gewoonlijk een *deputatie* noemen.

Het woord *zending* wordt nu echter gebruikt van een bepaalde soort van zending, namelijk *het zenden van Christelijke heilsboden tot heidensche volkeren, ten einde hen met de*

liefde van God in Christus bekend te maken. Door dit te zeggen hebben wij het antwoord gegeven op eenige vragen, namelijk :

1. WIE WORDEN GEZONDEN ?

Boodschappers die het heil in Christus moeten verkondigen.

De apostel Paulus vraagt terecht: „Hoe zullen de heidenen gelooven in dien Christus van Wien zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij hooren zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken indien zij niet gezonden worden?” (Rom. 10: 14, 15). Het eerste derhalve dat wij doen moeten is om boodschappers naar de heidenen te zenden. Het is niet genoeg om hun den Bijbel te zenden. De meeste heidenen kunnen dien Bijbel niet lezen, en al konden zij dien lezen, zoo zouden zij nochtans met den kamerling moeten vragen: „Hoe zou ik toch kunnen verstaan, zoo mij niet iemand onderricht?” (Hand. 8: 31). En bovendien heeft de Heer Jezus het al te duidelijk gezegd: „*Predikt het evangelie aan alle creaturen*”.

De Apostelen waren de eerste zendelingen. Het woord *apostel* beteekent ook niets anders dan *zendeling*, en is de Grieksche vorm van het woord dat in het Latijn *missionarius*, in het Engelsch *missionary*, en in het Hollandsch *zendeling* heet. Een mensch die niet van den naam *zendeling* houdt, moet dan ook stellig niet houden van den naam *apostel*, want deze twee benamingen hebben één en dezelfde beteekenis.

Welnu, als zekere menschen gezonden worden om een bepaald werk te doen, of een bepaalde boodschap af te leveren, dan moeten zij die hen gezonden hebben ook *zorgen voor hun onderhoud*. De zendelingen gaan naar de heidenwereld als de gezondenen of afgevaardigden van de Christenen die thuis blijven. Deze laatsten zijn derhalve verantwoordelijk voor het onderhoud van de eerstgenoemden, en zij mogen niet vergeten dat de Heiland gezegd

heeft: „De arbeider is zijn loon waardig” (Luk. 10 : 7). Menige arbeider op het zendingveld ontvangt niet altijd, of niet altijd geregeld, zijn loon, omdat de Christenen die te huis zijn gebleven traag zijn geworden in het samenbrengen van zijn salaris. De arbeider onder de heidenen heeft zich vele opofferingen getroost. Hij heeft zijn vaderland en zijn maagschap verlaten, hij heeft zich van zijn dierbaren gescheiden, hij gaat naar een ver land waar het misschien zeer ongezond is, hij offert zijn vooruitzichten, zijn gezondheid, en dikwijls ook zijn leven op. En hij heeft dus het recht om van de Christenen die hem uitgezonden hebben te verwachten dat zij ten minste voor zijn dagelijksch onderhoud zullen zorgen.

Er is een andere plicht dien de Christenen thuis tegenover de zendelingen in het veld te vervullen hebben. Zij moeten *voor hen bidden*. De apostel Paulus, één van de voortreffelijkste zendelingen die ooit geleefd hebben, gevoelde zich steeds afhankelijk van de gebeden van zijn vrienden. Aan de gemeente te Thessalonica schrijft hij: „Voorts, broeders, bidt voor ons, opdat het Woord des Heeren zijnen loop hebbe en verheerlijkt worde” (2 Thes. 3 : 1), en weér in den zendbrief aan de Efeziërs: „Met alle bidding en smeeking.... voor mij, opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid van het evangelie bekend te maken” (Efeze 6 : 18, 19). Als de apostel Paulus de gebeden van zijn mede-Christenen noodig had, veel meer behoeven de zendelingen van onze dagen de voorbidding van het volk van God.

Het gebed voor de zendelingen moet zeer definitief wezen. Men moet er niet mede tevreden zijn om op elken Woensdagmorgen in het algemeen te bidden dat God de zendelingen en het zendingwerk zegenen wil. Er moet een bepaald gebed zijn voor dezen of voor dien broeder, voor deze of voor gene zuster, voor een statie of een werkring die bij name wordt genoemd. Uit zulk een gebed zal het

spoedig blijken of de bidder kennis draagt van de bijzondere behoeften en moeilijkheden van het werk waarvoor hij bidt. Zonder zulke bijzondere en nauwkeurige kennis kan er geen doeltreffend gebed wezen.

2. DOOR WIE WORDT DE ZENDELING UITGEZONDEN ?

Hij wordt gezonden, in de eerste plaats, *door Jezus Christus zelf*. De Heiland sprak immers tot Zijn apostelen, en alzoo ook tot al Zijn volgelingen: „Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zende Ik ook ulieden” (Joh. 20:21). Tot Zijn dienstknecht Paulus zeide Hij: „Ga heen; Ik zal u ver tot de heidenen afzenden” (Hand. 22:21). Elke zending is derhalve door Jezus zelf gezonden: hij is een gezant van het Koninkrijk des Hemels: hij staat bekleed met het gezag van God den Allerhoogste. Dit moet hem moedig en onbevreesd maken; maar het moet hem ook ootmoedig en getrouw maken, om altoos in den naam van Christus te handelen en Zijn eer alleen te bedoelen. De man of de vrouw die onder blinde heidenen wil gaan arbeiden, moet zich allereerst ervan verzekeren dat hij of zij door Christus zelf geroepen is en uitgezonden wordt.

Maar wij lezen in het boek van Handelingen dat de eerste zendelingen *ook door menschen* gezonden werden. Door den Heiligen Geest geleid, hebben de profeten en leeraars van de gemeente te Antiochië Barnabas en Saulus beroepen en afgezonderd tot zendingwerk onder de heidenen (Hand. 13:1, 2). En bij latere gelegenheden heeft Paulus eerst Silas en toen Timotheus verkozen, om hem op zijn zendingreizen te vergezellen en in het werk der verkondiging van het evangelie te helpen.

In de vroegste tijden was het de christelijke gemeente als geheel die bijzondere personen uitzond om zendingwerk te doen. Elkeen gevoelde dat het zijn en haar plicht was om de liefde van Christus aan anderen te verkondigen of te doen verkondigen, en op elke plaats waar er Christenen

woonden die zich tot een gemeente vergaderd hadden, werd er ook ijverig aan de zielen der heidenen gearbeid. Maar in latere eeuwen werd de Kerk van Christus, helaas! zeer traag om het bevel van haar Heer uit te voeren. Eerst gedurende de laatste honderd jaren is er een ontwaking op dit punt gekomen, en begint de Kerk van Christus te beseffen dat het haar dure verplichting is, als een geheel, om mannen en vrouwen uit te zenden tot aan de verste einden van den aardbodem.

Het zenden van arbeiders en arbeidsters naar de heidenwereld geschiedt op twee wijzen. De Kerk kan een Commissie benoemen om in haar naam en voor haar verantwoordelijkheid de belangen van de zendingzaak te behartigen en zendelingen uit te zenden. Dit is de methode waarop zendingwerk wordt gedaan door onze Nederduitsch Gereformeerde Kerk, die door een Algemeene Zending Commissie en verschillende sub-commissies het werk behartigt. Of men kan het zendingwerk laten in handen van één of meer Genootschappen, die gelden inzamelen, zendelingen uitkiezen en afvaardigen, en in het algemeen het werk bestieren. Zoo bestaat er in verband met de Kerk van Engeland twee groote Genootschappen, de *Church Missionary Society* en de *Society for the Propagation of the Gospel*; in verband met de Independenten Kerk in Amerika, de *American Board of Commissioners for Foreign Missions*; en in verband met de Luthersche Kerk in Duitschland, het *Berlijnsche Zendinggenootschap*. Door zulke Genootschappen als deze worden de zendelingen uitgezonden.

3. TOT WIE WORDT DE ZENDELING GEZONDEN?

Hij wordt gezonden tot *die volken die nog niet in Christus gelooven*. Deze volken zijn ten deele Heidenen, ten deele Mohammedanen, en ten deele Joden. De werelddeelen die zij het meest bewonen zijn Azië, Afrika en Australië, terwijl er ook in Amerika nog sommige heiden-

stammen zijn die met het evangelie onbekend zijn. In Europa kan men zeggen dat, met uitzondering van de Turken, die Mohammedanen zijn, en de Joden, bijna alle volken het Christendom hebben aangenomen, ofschoon 't christelijk leven bij de meesten zeer gebrekkig is.

Tot al deze volkeren die zonder Christus zijn, moet het evangelie worden gebracht. De Christelijke Kerk mag niet wachten totdat zij tot haar komen, en zeggen: Vertel ons nu van Jezus Christus; maar de zendeling moet het bevel van zijn Heer en Koning gehoorzamen, die gesproken heeft: Ga heen! En aangezien die heiden volkeren zeer ver wonen, moet de zendeling gereed zijn lange reizen te land en te zee te ondernemen, om die uiterste einden der aarde te bereiken waar deze heidensche volken wonen.

Meer dan honderd jaren geleden werd het evangelie gepredikt op de eilanden van de Zuidzee, en velen van de bewoners van die eilanden namen den Heer Jezus blijmoedig aan. Nu wilden deze bekeerlingen op hun beurt het evangelie aan andere heidenen gaan verkondigen. Er werd toen juist gevraagd naar vrijwilligers om naar het groote eiland New Guinea te gaan, ten einde Jezus te prediken aan de kannibalen aldaar. Een aantal van de bruine Christenen bood zich voor dat werk aan. Een blanke man, die daarvan kwam te hooren, begon met één van deze bruine zendelingen te spreken, met het doel om hem af te schrikken van het moeilijke werk dat hij wilde aanvaarden, en zeide: „Daar in New Guinea zijn er krododillen en slangen en schorpioenen, vreeselijke dieren die hier op onze zonnige eilanden onbekend zijn!”

„Zijn er ook menschen daar? vroeg de bruine.

„Ja zeker”, was het antwoord, „maar zij zijn zoo vreeselijk wild dat niemand eraan kan denken om onder hen te wonen. Bovendien, zij zijn menschenvreter!”

„Nu wel”, zeide de zwarte Christen, „als er menschen zijn, dan zijn wij zendelingen ook verplicht naar hen te gaan”.

Dit is de geest waarin de zendeling zijn moeilijk en dikwijls gevaarlijk werk onderneemt. Hij moet heengaan, en hij moet naar alle menschen heengaan, die nog zonder Christus zijn. Er is geen volk zoo onkundig dat het de tijding van Gods liefde in Christus niet kan verstaan. Er is geen volk zoo diep gezonken of het kan nog door het Christendom worden opgeheven uit dien verzonken toestand. Het is welbekend dat de groote natuurkundige Charles Darwin eenmaal een volk bezocht dat aan het zuid-einde van Zuid-Amerika woont, en ze zoo laag-gezonken en verdierlijkt vond, dat hij zeide dat er aan hen niets te doen was, en dat zij meer aan dieren dan aan menschen gelijk waren. Maar wat gebeurde? Er kwamen zendingen, die aan de arme Patagoniërs begonnen te arbeiden. Velen kwamen tot geloof in Christus. Een Christelijke kerk werd gesticht. De geheele heidensche bevolking werd allengs veranderd. Na dertig jaren bezocht Darwin dezelfde landstreek. Hij stond verbaasd over wat hij zag, en schreef aan het Genootschap dat aldaar zendingwerk deed: „Ik zou het nooit hebben kunnen gelooven dat er zulk een verandering heeft plaats gevonden, indien mijn eigen oogen het niet hadden gezien”. En ofschoon hij zelf geen Christen was, zond hij van dien tijd af jaarlijks zijn subscriptie naar den penningmeester van het Genootschap.

4. MET WAT DOEL WORDT DE ZENDELING TOT DE HEIDENEN GEZONDEN?

De zendeling gaat naar de heidenen met het doel *om hen door de verkondiging van het evangelie tot geloof en bekeering te bewegen*. Dit kan alleen geschieden door de prediking van Jezus naam (Hand. 4 : 9). Maar het moet niet blijven bij een vluchtige prediking alleen. Sommige Christenen denken dat het evangelie alleen moet worden gepredikt „tot een getuigenis” (Matth. 24 : 14), en dat als slechts elke heiden een kans gehad heeft om het evangelie

te hooren, en aan te nemen of te verwerpen, de kerk dan haar plicht heeft gedaan. Maar dit is niet volgens het bevel van Christus, dat luidt: Gaat dan henen, onderwijst alle volkeren" (Matth. 28 : 19), of beter vertaald: „Gaat dan henen, maakt alle volkeren tot discipelen". Deze woorden beteekenen stellig veel meer dan het prediken van het evangelie „tot een getuigenis".

Zoo hebben dan ook de eerste zendelingen gehandeld. De apostel Paulus was niet tevreden met een vluchtige prediking van het evangelie in elke stad of streek die hij bezocht. Hij bleef op zekere plaatsen voor langen tijd, totdat hij aldaar gemeenten had vergaderd, of totdat hij door zijn vijanden met geweld daaruit verdreven werd. En hij maakte het ook tot een regel om steden en dorpen waar hij reeds het evangelie had gepredikt en een gemeente had vergaderd, andermaal en nog een maal te bezoeken, ten einde de zielen der discipelen te versterken. Dat was veel meer dan de prediking van het evangelie „tot een getuigenis".

Het werk van den zendeling dan is om te prediken (Mark. 16 : 15), om te getuigen (Hand. 1 : 8), en om discipelen te maken (Matth. 28 : 19). Het is niet zijn werk om menschen te bekeeren. Dat is het werk van Gods Heiligen Geest alleen. De eerste Protestantsche zendeling naar China was Robert Morrison, die in het jaar 1807 naar dat dicht-bevolkte land ging. Op de zeereis zeide een mede-passagier aan hem, op een spottende wijze:

„Mr. Morrison, wilt gij nu waarlijk de Chineezen bekeeren?"

„Neen, mijnheer", was Morrison's antwoord, „volstrekt niet, maar ik verwacht dat God het doen zal".

Het was ook een werk des geloofs voor Morrison, want na dertig jaren te hebben gearbeid had hij nog maar het voorrecht gehad om vier Chineezen te doopen. Nu echter, na honderd jaren, zijn er niet minder dan 220,000 Chineezen die door den doop tot de Kerk van Christus zijn toegelaten.

HOOFDSTUK II.

Waarom moeten wij zendingwerk doen?

Waak, geest der eerste helden,
Waak op ten heil'gen strijd,
En doe de boodschap gelden
Die 't hart van schuld bevrijdt.
Ofschoon van alle kanten
De haat u weerstand biedt,
Deinst, Jezus' heilgezanten,
Voor 's werelds dreigen niet.

BOGATSKY (geb. 1690).

Wach auf, du Geist der ersten Zeugen!

Er zijn vele christenen, en onder hen soms ook lieve, goede menschen, die zeggen dat zij „niet veel geloof slaan aan zendingwerk”. Zij vragen ons wat wij dan aan die kaffers willen gaan vertellen, en waarom wij niet te huis blijven en aan onze blanke volksgenooten arbeiden, die het beter verdienen en veel beter beloonen zullen. Het is derhalve noodig om op de vraag waarom wij zendingwerk doen moeten, een duidelijk antwoord te geven. En dat antwoord is, ten eerste:

1. OMDAT CHRISTUS HET BEVOLEN HEEFT.

Op drie plaatsen (Matth. 28 : 19, Mark. 16 : 15, Hand. 1 : 8) heeft de Heiland op het nadrukkelykst bevel gegeven, dat wij alle schepselen van Zijn liefde zullen vertellen. Het bevel is wel in de eerste plaats aan de apostelen gegeven, maar het geldt ook alle christenen. Zoolang de gansche wereld nog niet tot Christus is gebracht, heeft dit bevel zijn kracht, en wij zijn als volgelingen van den Heer ge

houden om het te gehoorzamen. Hier mag niet worden gevraagd of zendingwerk een goed ding is, of het aan zijn doel beantwoordt, en of wij lust hebben om daaraan deel te nemen of niet. De vraag is alleen of het onze bedoeling is om aan het laatste bevel van onzen Heer en Koning gehoor te geven, al dan niet.

In een zekeren veldslag ontving een batterij der artillerie het bevel om hun kanonnen op de spits van een heuvel te brengen, ten einde van daar den vijand te beschieten. De manschappen sukkelden geweldig om dat zware geschut naar boven te trekken, doch tevergeefs: zij kwamen maar halfweg, en verklaarden toen aan hun officier: „Wij kunnen met geen mogelijkheid verder komen!” Maar de officier sprak: „Kameraden, spreekt alzoo niet; de kanonnen *moeten* naar boven: zie, ik heb het bevel van den generaal hier in mijn zak!” En binnen kort, door een groote inspanning, waren de kanonnen boven.

Dat moet ook onze houding zijn tegenover de zending. Het werk *moet* gedaan worden. Wij hebben het bevel van onzen Heiland en Oversten Leidsman hier in onzen Bijbel.

2. OMDAT GOD HET WIL.

De Bijbel zegt het ons, dat God „wil dat alle menschen zalig worden en tot kennis der waarheid komen” (1 Tim. 2 : 4). Het christendom is derhalve niet een godsdienst naast andere godsdiensten: het is de ééne ware godsdienst. Andere godsdiensten zijn niet, zooals sommige menschen beweren, *ook* waar, en veel geschikter voor de verschillende menschenrassen die ze belijden, zoodat b.v. het Boeddhisme of het Brahmanisme geschikt zoude zijn voor de volkeren van Indië en het Oosten. Neen, alleen het christendom is „de waarheid”. Jezus Christus en Hij alleen is „de Weg, de Waarheid en het Leven” (Joh. 14 : 6). Niemand komt tot den Vader dan door Hem. En het is de wil van God, dat deze boodschap des levens alle menschen zal bereiken.

Er is een vertelsel, dat dit duidelijk zal maken. Men verhaalt dat een mensch eens in een diepen put viel, en daar beneden lag roepende om hulp. Daar kwam nu een man aan, die hem misschien hulp zou bieden: het was KONFUCIUS, de groote leeraar van de Chineezzen. Maar Konfucius keek slechts naar beneden en zeide: „Arme kerel, het doet mij leed om u in zoo een treurigen toestand te zien. Hoe zijt gij toch in den put gevallen? Laat ik u een raad geven: als gij ooit weer uit dezen kuil komt, zorg toch dat gij er niet weër in valt. Goeden dag”. En Konfusius ging zijns weegs. Kort daarna kwam een Boeddhistische priester voorbij, en de hoop herleefde bij den armen man in den put, dat hij nu uitgeholpen zou worden. „Arme broeder”, zei de priester, „ik bejammer u oprecht, dat u dit ongeluk overkomen is. Als gij nu kans ziet om halfweg uit den put op te klauteren, dan zal ik u verder kunnen helpen om naar boven te komen”. Maar de ongelukkige man kon zich niet eens verroeren, en de priester moest hem in zijn ellende laten. Eindelijk kwam Jezus Zelf voorbij. Hij ontfermde zich over den armen gewondene, daalde Zelf in den kuil neder, hielp hem eruit, en verzorgde hem totdat hij geheel hersteld was. In dit verhaal zien wij hoe het christendom helpen en redden kan, waar de andere godsdiensten geheel machteloos zijn.

God wil verder, dat alle menschen tot kennis der waarheid komen zullen omdat *alle menschen het erfdeel van Zijn Zoon uitmaken*. Tot Zijn Zoon heeft de Vader gesproken: „Eisch van Mij, en ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uwe bezitting” (Ps. 2 : 8). Het is dus de verklaarde wil en begeerte van God, dat de heidenen tot Christus zullen worden gebracht, die hun wettige Heer en Eigenaar is. Elke christen moet ernaar streven den wil en de begeerte van God te doen. Die Gods wil doet, die smaakt de grootste vreugde, geniet het grootste loon, en „blijft in der eeuwigheid”. Die zich

tegen den wil van God verzet, stoot zijn hoofd aan een ijzeren, onbeweeglijken muur. Elke christen behoort gewillig en blijmoedig te zeggen:

„Opdat dat erfdeel spoedig
Vergaard zij voor mijn Heer,
Daartoe leg ik mij heden,
Voor eeuwig, voor Hem neer”.

3. OMDAT DE HEIDEN HET ZOOZEER BEHOEFT.

De heiden verkeert in een treurigen toestand van ellende en verzonkenheid, en heeft derhalve aanspraak op ons christelijk medelijden. Hij is gelijk aan dien man, die tusschen Jeruzalem en Jericho onder de roovers viel, en half dood op den weg bleef liggen. In zijn ellende wenkt de heiden tot ons met de hand, en wij hooren hem roepen: „Komt over en helpt ons” (Hand. 16 : 9).

De heiden is te bejammeren wegens zijn onkunde, wegens zijn ontzettend bijgeloof, wegens zijn onreinheid en zijn wreedheid, zijn dronkenschap en zijn ontucht. Sommige menschen beschouwen deze ondeugden als redenen waarom wij den heiden maar aan zichzelf moeten overlaten, en zeggen dat er aan zoo een treurig schepsel niets te doen is. Maar de man en de vrouw die met den geest van Christus bezielde zijn, spreken anders. Zij zeggen, dat het juist om zulke ondeugden en zonden is, dat wij ons over den armen heiden moeten ontfermen, omdat ook God Zich ontfermt over „de ondankbaren en boozen”.

Om een denkbeeld te geven van het bijgeloof en de wreedheden, die den armen heiden omringen en gevangen houden, laten wij het volgende verhaal van Du Chaillu, een reiziger in West Afrika, volgen:

Onder het volk dat hij bezocht was er een jonge kapitein, Mpomo geheeten, die op zekeren dag stierf. Nu geloofte niemand onder de heidenen, dat een mensch ooit een natuurlijken dood sterft: men beweert maar altoos,

dat hij door één of ander persoon betooverd is. Zoo werd dan de tooverdokter geroepen om uit te vinden wie oorzaak was van den dood van Mpomo. Twee dagen en nachten was deze gevreesde toovenaar bezig met zijn toebereidselen. Op den derden morgen was er een groote schare samen vergaderd, elkeen in zeer opgewonden toestand, de mannen met assegaaien en bijlen gewapend. De toovenaar wierp zijn dolossen, hield zijn hand omhoog, totdat er een doodsche stilte heerschte, en riep toen: „Het is een zwart meisje dat in gindsche huis woont, die Mpomo betooverd heeft”. Een huiveringwekkend geschreeuw, als van wilde dieren, ging van de schare op. Zij liepen als één man naar het huis door den toovenaar aangeduid en sleepten uit dat huis een jonge meid, met name Okandaga, die zij naar de oevers van de rivier voerden en daar met touwen vastbonden. Toen werd het volk weder stil, en de schrille stem van den toovenaar werd andermaal gehoord: „Er is een oude vrouw, die daar en daar woont: zij heeft Mpomo betooverd”. Het woeste volk liep weder in de richting van het bedoelde huis, en brachten er een oude, waardige vrouw uit, de nicht van den hoofdman. Men voerde haar ook af naar de rivier. Zij bleef onverschrokken, stortte geen traan, en uitte geen gebed om genade. Voor de derde maal werd nu de stem van den tooverdokter vernomen: „Er is een vrouw met zes kinderen, die in gindsche plantage woont; zij heeft Mpomo betooverd”. Andermaal ging er een woest geroep op, en het derde slachtoffer werd naar de rivier gesleept. De tooverdokter ging er toen ook heen, en begon op luiden toon de misdaden op te noemen waaraan de arme vrouwen zich zouden hebben schuldig gemaakt; en bij iedere opnoeming schreeuwde de woeste massa vloeken en verwenschingen tegen de drie ongelukkigen uit. Elkeen gedroeg zich woester dan de ander, bevreesd dat indien hij eenig medelijden betoonde met de slachtoffers, de toovenaar hem ook zou beginnen te beschuldigen.

Nu werden de drie vrouwen op een groote boot gebracht, waarop ook de toovenaar en de beul waren. Aan elkeen werd de giftbeker uitgereikt, en zij moest dien ledigen, terwijl het volk op den oever op trommels sloeg, en schreeuwde: „Als zij heksen zijn, zoo moet de drank hen dooden”. Het was een verschrikkelijk tooneel! Opeens viel de eene vrouw neêr! — het vergif had zijn werk gedaan — doch vóórdát zij nog den bodem van de schuit bereikt had, had de beul haar het hoofd van den romp geslagen. Weer volgde er groote stilte. Daar begon de nicht van den hoofdman te wankelen. Eén slag van den bijl, en haar hoofd viel in de schuit, terwijl haar bloed het water der rivier kleurde. Nu begon ook de arme Okandaga bedwemd te worden. Zij trachtte zich recht op te houden, en de werking van het vergif te onderdrukken. Doch te vergeefs! Ook zij sloeg eindelijk neder, en haar hoofd werd afgehouden.

Dien avond, toen alles stil en rustig was geworden, kwam de broeder van de vermoorde Okandaga naar den reiziger, en zeide met tranen in de oogen: „O Schelly (Du Chaillu), als gij eens weer in uw eigen land teruggekeerd zijt, zeg dan aan uw vrienden om mannen naar ons, arme heidenen, te zenden, opdat zij ons onderwijzen mogen uit dat Boek, dat gij den *Mond van God* noemt”.

4. OMDAT HET HEIL VAN DE KERK ZELF ERMEDE GEMOED IS.

De verkondiging van het evangelie aan alle menschen, tot aan de uiterste einden der aarde, is de dure verplichting van de Kerk van Christus. Het is een *plicht*, omdat Christus haar Heer deze taak aan haar heeft toevertrouwd. Eigenlijk is dit het eene doel met hetwelk de Kerk van Christus op aarde gesticht is, om een licht te zijn den heidenen. Elk ding, dat de mensch vervaardigt, heeft een zeker werk te doen: een pen is gemaakt om te schrijven, een mes om te snijden, een geweer om te schieten. En de pen die schrijft,

het mes dat snijdt of het geweer dat schiet, vervult zijn bestemde roeping en doet zijn bestemde werk. Als het niet langer dat bestemde werk kan doen, dan is het nutteloos, en wordt weggeworpen of in een hoekje geplaatst. Zoo is ook de Kerk van Christus op aarde geplant om een bestemd werk te doen, en als zij niet meer haar werk doet of haar van God gegeven roeping vervult, dan is zij nutteloos geworden, en loopt gevaar dat God haar kandelaar uit zijn plaats weren zal. Dit nu is het bestemde werk van de Kerk van Christus — *de wereld te evangeliseeren*. Vervult zij die roeping, dan bereikt zij haar doel op aarde; verwaarloost zij die roeping, dan mist zij dat doel.

Het is een *plicht der dankbaarheid*, alle menschen met het evangelie bekend te maken. Als de Kerk van den Heer Jezus uitgaat om het evangelie aan de volkeren der wereld te prediken, dan doet zij aan anderen wat aan haar gedaan is. Er was een tijd dat wij allen, die nu de christelijke Kerk vormen, heidenen waren. Jezus zelf heeft ons eraan herinnerd: „De zaligheid is uit de Joden” (Joh. 4 : 22). In de voorzienigheid Gods is die zaligheid tot ons gekomen, „die eertijds heidenen waren in het vleesch, zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geene hoop hebbende, en zonder God in de wereld” (Efez. 2 : 11, 12). Het licht van 't evangelie is gevallen op onze voorouders toen zij nog leefden evenals de kaffers nu leven, in de bosschen en vlakten van Nederland en Frankrijk en Duitschland. Daarom zegt een van onze evangelische gezangen:

„Wij zelv', wier vaderen voorheen
 Hier knielden voor een hout of steen,
 Wij zelv' zijn sprekende bewijzen;
 Ook hier hebt Gij Uw rijk gesticht,
 Ook ons bestraalt Uw Goddelijk licht;
 Wat tong kan U naar waarde prijzen?
 Niet ons, o Heer! niet ons, o Heer!
 Uw naam alleen hebb' eeuwig eer”.

Wij zijn zelven de vrucht van zendingarbeid, en daarom past het ons om uit dankbaarheid zendingwerk aan anderen te gaan doen.

Dit is dan ook *een plicht van zelfbehoud*. Een voornaam generaal zeide eens aan zijn manschappen: „Ziet daar uw vijand. Als gij hem niet overwint en doodt, dan zal hij u overwinnen en dooden!” Het is de roeping van Christus' Kerk om tegen den Satan en zijn heirlegers te strijden, en menige vesting van onkunde en vooroordeel, van bijgeloof en ongerechtigheid, aan hun geweld te ontrukken. En indien de Kerk, uit moedeloosheid of lusteloosheid of vreesachtigheid, verzuimt om tegen den vijand op te trekken, en hem te bemachtigen, dan zal de vijand haar bemachtigen en ten onder brengen.

Vijftien-honderd jaren geleden was er een bloeiende christelijke Kerk in Noord-Afrika, tot welke sommige zeer bekwame en vrome kerkvaders behoorden, en bij name de welbekende en godvruchtige Augustinus. Die Kerk telde honderden van bisschoppen en tienduizenden van leden. Vandaag is er echter geen spoor van die Kerk van Noord-Afrika overgebleven. Zij is door dien valschen godsdienst, het Mohammedanisme — de godsdienst van onze Slaamschen hier in Zuid-Afrika — geheel uitgewischt. Waarom heeft God dit toegelaten? Wij weten niet, maar mogelijk is het omdat die Noord-Afrikaansche Kerk met zichzelf geheel voldaan was, en nooit trachtte (of nooit met ernst trachtte) om het evangelie te brengen aan de heidensche volkeren van het Donkere Vasteland. De geschiedenis van de Noord-Afrikaansche Kerk moet een ernstige waarschuwing wezen voor de Zuid-Afrikaansche Kerk om niet, gelijk haar zusterkerk 1500 jaar geleden, zoo bezig te zijn met haar eigen belangen, dat zij de heidenen in hun onkunde en ellende laat vergaan.

„En zullen wij, gezegend
Met licht van Gods gena,
Den heid'nen nog onthouden
Het licht van Golgotha?
Verlossing, ja verlossing,
Door Jezus' bloed en dood,
Die brengen wij te zamen
Den volk'ren in hun nood”.

HOOFDSTUK III.

De Bijbel een Zendingboek.

Wij kunnen den Bijbel opnemen waar wij verkiezen, en wij zullen op elke bladzijde van Genesis tot Openbaring het zending oogmerk te zien krijgen. Van begin tot einde verkondigt de Bijbel een waarheid die uit den aard der zaak aan de geheele wereld moet verkondigd worden.

ROBERT F. HORTON.

A. DE ZENDING IN HET OUDE TESTAMENT.

Als wij den Bijbel nauwkeurig lezen dan zien wij dat hij van Genesis tot Openbaring vol is van de zending. Uit het Nieuwe Testament, natuurlijk, blijkt het eerst ten volle dat de godsdienst van Jezus Christus een zending-godsdienst is, dat is, een godsdienst die niet slechts voor een enkel volk bedoeld is, maar die bestemd is voor alle volkeren over den ganschen aardbodem. Maar zelfs in het Oude Testament zien wij het zeer duidelyk dat God niet bedoeld heeft dat Zijn heerlijke openbaring tot het Joodsche volk alleen zou worden beperkt, maar dat zij tot alle menschen zou komen. Het Oude Testament is, recht verstaan, vol van de zending-gedachte: God is de God van alle menschen, alle menschen moeten van Hem kennis dragen en Hem alleen dienen. Dit wordt ons alreede geleerd in

1. DE GESCHIEDENIS VAN DE SCHEPPING.

Deze is de groote gedachte — een zending-gedachte — dat God „uit éenen bloede gemaakt heeft het gansche

geslacht der menschen om op den geheelen aardbodem te wonen" (Hand. 17 : 26). Alle menschen over de geheele aarde, wat hun kleur ook zij, wit of zwart of geel of rood, stammen van een enkel menschenpaar af. Evenals er maar één God is, die Vader is van allen, zoo is er ook maar één menschengeslacht, dat één groote familie uitmaakt.

„Uit éénen bloede" zegt de Bijbel, en het is een merkwaardig feit dat geen dokter, met het sterkste vergrootglas ter wereld, eenig onderscheid kan waarnemen tusschen het bloed dat in de aderen vloeit van een blanken man, een zwarten man, of een gelen man. Er is groot verschil tusschen het bloed van een mensch en dat van een dier, en dit verschil wordt terstond onder het vergroot zichtbaar; maar tusschen het bloed van den éénen en den anderen mensch is er geen verschil; het is één bloed, want God heeft uit éénen bloede alle menschen gemaakt. Dit beteekent natuurlijk niet dat alle menschen een gelijken rang of stand in de maatschappij bekleeden, of dat zij in ontwikkeling en beschaving aan elkander gelijk zijn. Het beteekent alleen dat alle menschen, naar hun oorsprong en ontstaan, en naar hun tegenwoordige lichamelijke samenstellingen en geestelijke behoeften, tot een groot geslacht behooren.

Egerton Young, een zendeling in de met ijs en sneeuw bedekte streken van Noordelijk Kanada, vertelt dat hij eenmaal het dorpje van een eenzame en vergelegen bende van Indianen bezocht, waar hij hun het evangelie verkondigde naar aanleiding van Joh. 3 : 16: „Alzoo lief heeft God de wereld gehad". Aan het einde van zijn toespraak vroeg hij of iemand van zijn hoorders iets te zeggen had. Er stond toen een oude Indiaan op die aldus sprak:

„Bleekgezicht" -- zoo spreken zij den blanken man toe, wegens zijn witte huid, daar deze Indianen rood van kleur zijn -- „Bleekgezicht, eens was mijn haar zoo zwart als de vleugel van de raaf, maar nu is het wit geworden,

en ik ben een oud man geworden, maar nog nooit heb ik zulke dingen gehoord als gij ons heden verteld hebt. Blijde ben ik dat ik niet gestorven ben eer die dingen vernomen te hebben. Maar ik word oud; blijf bij ons en vertel ons meer van deze dingen; ik zal niet veel winters meer zien”.

De oude Indiaan keerde zich om alsof hij wilde weggaan, maar stond plotseling stil, wendde zich tot den zendeling, en zeide :

„Bleekgezicht, mag ik nog meer vragen?”

De zendeling antwoordde van Ja.

„Bleekgezicht, u heeft zoo even gezegd: *Notawenan* („Onze Vader”)”.

„Ja”, sprak de zendeling, „ik heb het gezegd, *Notawenan*”.

„Bleekgezicht, dat is voor ons een zeer mooi en zoet woord. Wij hebben nooit den grooten geest als onzen vader beschouwd. Wij hoorden hem in den donder, wij zagen hem in het weerlicht en den orkaan, en hij heeft ons verschrikt. Maar wij hebben nooit geweten dat hij onze vader is”.

De Indiaan stond voor een oogenblik als in diep gepeins, en zeide toen: „Mag ik nog iets vragen?”

De zendeling knikte Ja.

„U heeft gezegd, *Notawenan*: Hij is dus *uw* vader?”

„Ja, Hij is mijn vader”.

De Indiaan keek hem met verlangende oogen aan, aarzelde een oogenblik, en zeide toen:

„Beteekent het dan dat Hij ook *mijn* Vader, Vader van den armen Indiaan is?”

„Ja zekerlijk, Hij is ook *uw* Vader”.

„Uw vader en mijn Vader ook, Vader van het Bleekgezicht en Vader ook van den Indiaan?” vroeg de oude man weêr angstig.

„Ja, zoo is het”.

„Zoo zijn wij dan broeders?” riep de Indiaan verwonderd en verblijd uit.

„Ja, wij zijn broeders”.

Maar de grijze Indiaan was nog niet met zijn vragen ten einde.

„Mag ik nog iets vragen?”

„Ja, spreek maar alles uit wat in uw hart is”, antwoordde de zendeling.

„Wel”, zei de oude grijsaard, „ik wil niet onbeleefd zijn, maar het lijkt mij toch alsof mijn witte broeder een langen, langen tijd heeft genomen om met dit Groote Boek en met deze wonderlijke geschiedenis naar zijn rooden broeder hier in de eenzame bosschen te komen”.

Hoevelen zijn er toch, die het wel weten dat alle menschen Gods kinderen zijn, en derhalve broeders zijn, maar die zoo licht vergeten dat zij huns broeders hoeders moeten zijn.

2. DE ZEGENING VAN ABRAHAM.

De mensch die naar het beeld van God geschapen werd, dwaalde helaas! spoedig van zijn Vader af. Zelfs het vreeselijke oordeel van den zondvloed maakte niet aan de zonde een einde. Maar opdat het menschdom niet geheel en al vervreemd zou raken van zijn God en Vader, behaagde het den Heer eerst een enkelen persoon en later een enkel volk uit te kiezen, en die met Zijn bijzondere gunst te zegenen. Die persoon was Abraham, en dat volk was het volk van Israël.

Door Abraham uit te kiezen was het echter nooit Gods bedoeling de rest van het menschdom aan zichzelf, en aan de rechtvaardige vergelding voor hun zonden, over te laten. Integendeel, Gods voornemen was om in en door Abraham en zijn nageslacht alle menschen te zegenen en tot Zich terug te brengen. Tot driemaal toe — ten eerste, toen God hem uit Ur der Chaldeen riep, daarna, toen God aan hem openbaarde dat hij tot de verwoesting van Sodom besloten had, en eindelijk, nadat Hij Abrahams geloof op Moria

beproefd had — werd deze belofte aan den vader der geloovigen herhaald: „In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden” (Gen. 12 : 3). Dit is wat de Apostel Paulus noemt „de zegening van Abraham” (Gal. 3 : 8). Het Joodsche volk verstond dit niet, dat het door God was uitverkoren en op bijzondere wijze begenadigd, enkel opdat het tot een zegen voor de wereld zou zijn. De Joden zagen op andere volken neer, omdat die volken niet, evenals zij, de openbaring Gods ontvangen hadden. Hun voorrechten en zegeningen maakten hen trots en eigengerechtig, in plaats van hen verdraagzaam en hulpvaardig tegenover andere volkeren te maken. En die trotschheid en eigengerechtigheid eindigden daarin, dat zij hun Messias verwierpen en aan het kruis nagelden.

Onder ons zijn er ook nog personen die beschouwen dat zij tot het uitverkoren volk des Heeren behooren, en derhalve boven andere menschen en volkeren gezegend zijn. Zij willen niet van zendingwerk hooren, want zij meenen dat God zich alleen over hen, en niet ook over de arme heidenen, ontfermd heeft. Zij spreken ook soms van de kaffers als een „vervloekt geslacht”, en denken dat er voor of aan hen niets gedaan kan worden, omdat zij niet tot „het uitverkoren volk” behooren. Zelfs wanneer zij zeer vrome menschen zijn, spreken zij dien predikant na, die honderd jaren geleden aan den geestdriftigen Willham Carey gezegd heeft: „Jonge man, als God de heidenen bekeeren wil, dan zal Hij het doen zonder uw hulp of medewerking”.

Maar zulke menschen hebben nog nooit hun Bijbel aandachtig gelezen, om den wonderlijken gang van Gods genadewerk te aanschouwen. God heeft nooit de heidenen aan zichzelf overgelaten ten einde Zich over één volk — het uitverkoren volk — te ontfermen. Maar God haast Zich langzaam, en gaat meestal langs een omweg naar het doel dat Hij beoogt. En derhalve kiest Hij één volk uit, en leidt

het, en onderwijst het, en tuchtigt het, opdat Hij na verloop van eeuwen alle volken zegenen zou. Het blijft dus waar, wat ons de Heiland gezegd heeft, dat „de zaligheid uit de Joden is” (Joh. 4 : 22), en dat Gods volgorde is „eerst den Jood en dan den Griek” (Rom. 1 : 16).

3. DE MESSIAANSCH E PROFETIEËN.

De voorspelling van een toekomstigen Koning, den Messias, die over alle volkeren heerschen zal, is een gouden draad die door het geheele Oude Testament loopt. Wel is waar, de Joden verklaarden die voorspellingen als heenvijzende op een Koning die alleen over hen, de Joden, zou regeeren. Maar het behoeft maar een weinig onderzoek der Schrift om te zien dat de profetieën aangaande den Messias niet gezinspeeld hebben op een Koning die over de Joden alleen zou heerschen.

De stervende Jacob profeteert van een Koning en Wetgever die Silo heeten zal, „en Denzelven zullen *de volken* gehoorzaam zijn” (Gen. 49 : 10). Jesaja voorspelt de heerlijkheid van het Koninkrijk van den Messias, en zegt verder dat „*de heidenen* zullen vragen naar den Wortel van Isai, die staan zal tot eene Banier der volken” (Jes. 11 : 10.) En in het tweede deel van het boek van Jesaja lezen wij geduriglijk van de heidenen en de zegeningen die ook zij deelachtig zullen worden. „Ziet mijn knecht, dien Ik ondersteun, mijn uitverkorene, in denwelken mijne ziel een welbehagen heeft. Hij zal het recht den heidenen voortbrengen” (Jes. 42 : 1.) En dan weer: „Het is te gering dat gij mij een Knecht zoudt zijn om op te richten de stammen van Jakob.... Ik heb u ook gegeven tot een licht der heidenen, om mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde” (Jes. 46 : 6). Maar het is onmogelijk om hier al de teksten aan te halen die in het tweede deel van Jesaja op den Messias betrekking hebben: hoofdstukken 40 tot 66 zijn er vol van, en zeer duidelijk wordt daar gezegd dat de

Messias niet over Israël alleen, maar ook over de volkeren, regeeren zal.

Dan moet er nog op gelet worden dat de profeet Haggai den Messias noemt „den Wensch aller heidenen” (Hag. 2 : 8), en Daniel spreekt van „Eén als eens menschen Zoon, wien gegeven werd heerschappij en eer en het koninkrijk, dat Hem alle volken, natiën en tongen eeren zouden” (Dan. 7 : 14). Voorts als wij den psalmbundel ter hand nemen, die het Joodsche liederenboek was, dan vinden wij er menigen psalm die een voorspelling bevat van de komst en het koninkrijk van den Messias. Slechts een paar van al de messiaansche psalmen kunnen hier vermeld worden. Er is b.v. Ps. 45, die de heerlijkheid van Christus' Koninkrijk beschrijft, en eindigt met den uitroep: „Daarom zullen U de volken loven eeuwiglijk en altoos”. Er is Ps. 67, waarin de gemeente met vertrouwen bidt dat Gods Rijk onder de heidenen moge worden uitgebreid, en uitroept: „De volken altemaal zullen U loven!” Dan volgt Ps. 68, die beschrijft hoe de koningen der aarde naar Zion zullen komen om zich aan God te onderwerpen. De 72ste psalm is schijnbaar een beschrijving van de heerlijkheid van Salomo's koninkrijk, maar eigenlijk een voorspelling van het Rijk van Christus, gelijk blijkt uit de herhaling van de gedachte „alle heidenen zullen Hem dienen”.

B. DE ZENDING IN HET NIEUWE TESTAMENT.

1. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN.

Aan de herders in het veld verkondigde de engel „groote blijdschap, die *al den volke* wezen zal” (Luk. 2 : 10), en als in vervulling van die voorspelling verschijnen aan de kribbe van het Heilige Kind de Wijzen uit het Oosten. Zoo werden ook de woorden van den grijzen Simeon vervuld, dat het Kindeke zou zijn „een licht tot verlichting der heidenen” zoowel als „tot heerlijkheid van Gods volk Israël”

(Luk. 2 : 32). Wij zien hier heidenen die door innerlijken drang en behoefte het Kind Jezus opzoeken om Hem aan te bidden. Welk een heerlijke belofte ligt er niet voor de gansche wereld opgesloten in de tegenwoordigheid aan de kribbe van deze mannen uit verren lande! Rondom die kribbe is er plaats voor menschen van alle geslacht en taal en volk en natie.

De Wijzen komen naar Bethlehem nadat zij „gezien hebben Zijne ster in het Oosten” (Matth. 2 : 2). Zij hebben het gezicht van de ster verbonden met de komst van een langverwachten Koning. Maar hoe wisten zij dat zulk een Koning verwacht werd? Daar waar zij woonden in het verre Oosten moeten er geruchten in omloop zijn geweest, waardoor de verwachting geschapen werd dat er weldra een Vorst op aarde zou verschijnen die over alle volken zou regeeren. Wij kunnen niet anders dan besluiten dat ook de heidenen hadden gehoord dat Joodsche profeten de komst van een Messias hadden voorspeld, en dat er onder die Joden een sterke verwachting verspreid was dat de Messias weldra komen zou.

De Wijzen aanbidden het Heilige Kind: zij knielen voor Jezus neder: zij leggen aan Zijn voeten hun gaven neer, het beste dat zij geven konden, goud en wierook en mirre. Zoo moeten ook wij ook het beste brengen dat wij bezitten, opdat onze aanbidding niet louter tot de taal der lippen zich beperke, maar zich ook toone in de daden des levens.

Een kleine jongen opende eenmaal zijn spaarpotje op zijn verjaardag, en strooide al het geld dat daarin was op de tafel uit. Er was veel kopergeld, er waren eenige zilveren stukken, en ja, daar zag de knaap tot zijn verbazing en blijdschap een gouden muntstuk dat een vriendelijke heer zonder zijn kennis in het busje gedaan had. Hij greep in opgewondenheid het gouden pond, hield het omhoog, en riep:

„Dat is voor de zending!”

Zijn zusters, die erbij stond, en liever zou gezien hebben dat haar broedertje iets moois ervoor kocht, zeide tot hem :

„En waarom geef je dan het gouden stuk aan de zending, waarom niet liever een zilveren?”

„Waarom? Wel omdat het van goud is. Weet je dan niet dat de wijze mannen *goud* gebracht hebben om aan den Heer Jezus te geven?”

2. DE HOOFDMAN VAN KAPERNAÛM.

Hier hebben wij een Romeinschen hoofdman, een heiden, die echter zag, dat er bij de Joden een godsdienst was dien hij niet bezat, en die derhalve voor die Joden een Synagoge had gebouwd (Luk. 7 : 5). Er was bij hem waarachtig geloof in het woord en in de macht van den Heiland, zoodat de Heer van hem moest getuigen : „Ik heb zoo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden”. De heidensche hoofdman slaat geloof aan Christus, wordt door den Heer geprezen en als volgeling aangenomen, terwijl het meerendeel van de bevolking van Kapernaüm Hem verwerpen, en op zich halen den vloek dien Jezus uitspreekt in Matth. 11 : 23 : „En gij Kapernaüm, die tot den hemel toe verhoogd zijt, zult tot de hel toe nedergestooten worden”. De heiden gaat den Jood vóór in het koninkrijk der hemelen, en die de laatste was, wordt de eerste.

De deur waardoor de hoofdman in het koninkrijk is ingetreden, wordt nu ook door den Heiland nog wijder opengesteld. Hij laat deze merkwaardige woorden volgen op den lof dien Hij den hoofdman heeft toegebracht : „Doch Ik zeg u, dat velen—niet een enkele hoofdman alleen, maar velen—zullen er komen van oosten en westen en zullen aanzitten met Abraham en Izak en Jakob in het koninkrijk der hemelen ; en de kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis” (Matth. 8 : 11, 12).

Op hoe wonderlijke wijze zijn deze woorden des Heilands bevestigd! Vele millioenen heidenen zijn gekomen van oosten en westen, en zijn tot het koninkrijk der hemelen toegelaten, terwijl de kinderen des koninkrijks, de Joden, nog altijd buitengesloten blijven.

3. DE KANANEESCHE VROUW.

In de Kananeesche vrouw hebben wij het geval van een heidin, die om haar groot geloof door den Heiland wordt geprezen en aangenomen. Eerst schijnt het alsof Hij haar verstooten wil, want Hij zegt: „Ik ben niet gezonden dan tot de verlorene schapen van het huis Israëls”, en „het is niet betamelijk het brood der kindekens te nemen, en dat den hondkens voor te werpen” (Matth. 15 : 24, 26). Maar zij verslaat den Heiland met hetzelfde wapen, dat Hij gehanteerd heeft, en gebruik makende van het beeld waarvan Hij Zich heeft bediend, zegt zij: „Ja Heere, doch de hondkens eten ook van de brokjes die er van de tafel hunner heeren vallen”.

Waarom gebruikte de Heer dat sterke woord: „Ik ben niet gezonden dan tot de verlorene schapen van het huis Israël?” Had Hij dan geen hart voor de heidenen? Gewis ja, Hij *had* een hart voor de heidenen, maar Hij Zelf zeide bij een latere gelegenheid, dat „indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort”. (Joh. 12 : 24). Met andere woorden, het was noodig dat Hij eerst door Zijn verzoenend sterven het werk der verlossing zou voltooien, voordat ook de heidenen aan de groote zaligheid deel konden krijgen. Daarom beperkte Zich de Heiland gedurende Zijn driejarige bediening tot de opleiding van twaalf apostelen, die na Zijn dood en verheerlijking ook de heidenen tot Zijn schaapskooi zouden verzamelen, opdat het worden zou één kudde en één Herder (Joh. 10 : 16).

De zendeling Robert Moffat verhaalt dat hij op zekeren avond op de plaats van een boer aankwam — het was hier in Zuid-Afrika — die hem vriendelijk ontving, en na het avondeten verzocht om „de boeken te nemen”. Moffat willigde in, maar zeide eerst:

„Hier zijn al de kinderen van het huis, maar waar zijn de bedienden?”

„Wat bedoelt u?” vroeg de boer.

„Ik bedoel de Hottentotten, waarvan ik zoo velen op uw land en bij uw vee zag weiken”.

„Wat! de Hotnots!” riep de boer, „ga dan maar naar buiten en roep de bavianen en de honden om binnen te komen”.

De zendeling antwoordde niets, maar hij nam den Bijbel, sloeg Matt. 15 op, en begon van het 21ste vers te lezen. Met nadruk las hij het 27ste vers voor: „Ja, Heere, doch de hondkens eten ook van de kruimskens die van de tafel hunner heeren vallen”. Moffat had nog maar een paar woorden meer gelezen, toen hem de boer in de rede viel, en zeide:

„Wacht een beetje, mijnheer, en ik zal de Hotnots binnen roepen”.

Toen de avondgodsdienst voorbij was, keerde zich de boer naar den zendeling, en zeide:

„Mijn vriend, gij hebt een harde hamer genomen, en gij hebt een hard hart gebroken”.

4. HET ONDERRICHT VAN JEZUS.

Toen de Heiland Zijn aardsche loopbaan begon, was het voor Zijn volgelingen een gansch nieuwe gedachte dat het heil dat Hij kwam uitwerken bedoeld was voor *alle* menschen, en niet voor de Joden alleen. Langzamerhand eerst begon die gedachte bij Zijn apostelen post te vatten, en wel zóó langzaam dat zelfs na Zijn opstanding zij Hem de vraag deden: „Heer, zult Gij in dezen tijd het koninkrijk

aan Israël weder oprichten?" (Hand. 1 : 6). De Heiland moest veel tijd nemen en veel geduld beoefenen om Zijn jongeren te doen verstaan dat Zijn heil bedoeld was voor alle volkeren tot aan het uiterste einde der aarde. Hoe nader de Heiland kwam aan het einde van Zijn aardsche reis, des te duidelijker sprak Hij deze waarheid uit, totdat zij in het zendingbevel haar hoogste uitdrukking vond. (Matt. 28 : 19).

Maar ook zonder het zendingbevel van Matt. 28 : 19 zou het duidelijk zijn geweest dat het de plicht van elken volgeling van Christus is om Zijn heil te brengen tot aan het einde der aarde. Immers, in het onderricht van den Heer Jezus gedurende Zijn aardsche bediening wordt dit herhaaldelijk uitgesproken. Hij sprak met Zijn discipelen van den grooten oogst, waar er zoo weinige arbeiders voor waren, en moedigde hen aan den Heer des oogstes te bidden dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstooten wilde (Matt. 9 : 37, 38). Hij stelde hun het Koninkrijk der hemelen voor als een *mostaardzaad*, dat uit een gering zaadje tot een grooten boom wast (Matt. 13 : 31); als een *zuurdeesem*, die doortrekt en langzamerhand het geheele deeg doorzuurt (Matt. 13 : 33); als een *net*, waarin een groote menigte (de volkeren) besloten worden, waarvan sommige goed en sommige slecht zijn (Matt. 13 : 47, 48). Dan sprak Hij ook van de „andere schapen die van dezen stal niet zyn”, die ook toegebracht moeten worden (Joh. 10 : 16). Hij vertelde hun, onder het beeld van het groote avondmaal, van de velen die op de straten en wegen en heggen moeten worden opgespoord, en gedwongen om in het Koninkrijk in te komen (Luk. 14 : 16—24). En toen de heidensche Grieken naar Hem vraagden, wees Hij hen niet af, maar zeide dat Hij als het tarwegraan was dat eerst in de aarde moest vallen en sterven, voordat er veel vrucht van kon worden geoogst. (Joh. 12 : 24).

Zoo blijkt het dan ten overvloede dat de gedachte aan

een Koninkrijk dat zich over de gansche aarde zal uitstrekken, en aan heilsboden die naar de verste volkeren moeten gaan, niet een gedachte is die bij de apostelen ontstond na de opstanding en hemelvaart van onzen Heiland. Zij is een gedachte die den ganschen Bijbel doortrekt, van het begin af tot op de komst van Christus; zij werd door den Heiland op de allerduidelijkste wijze geleerd, en vindt in de ondubbelzinnige zendingbevelen die wij in Matt. 28 : 19 en Mark. 16 : 15 aantreffen, haar volmaakte uitdrukking.

HOOFDSTUK IV.

De wijze waarop Zendingwerk gedaan wordt.

De wapenen van onzen strijd zijn niet
vleeschelijk.

DE APOSTEL PAULUS.

Stronger than steel
Is the sword of the Spirit,
Swifter than arrows
The life of the truth is,
Greater than anger
Is love, and subdueth!

LONGFELLOW.

[Sterker dan staal is
Het lemmer des Geestes,
Sneller dan pijlen is
't Leven der Waarheid,
Grooter dan toorn de
Verwinnende liefde].

De wijze waarop zendingwerk wordt gedaan moet bepaald worden door het doel dat de zendingarbeid zich voorstelt. Dat doel is de uitbreiding van het rijk van God en de redding van de zielen der heidenen. Het is niet het doel van den zendingarbeid om de heidenen te civiliseeren, en ze te maken tot Engelschen of Duitschen, tot Hollanders of Zuid-Afrikaners, maar om ze te maken tot volgelingen van Christus. Wij mogen er blijde om zijn, dat God het alzoo heeft beschikt, dat de eerste ernstige poging om heidenen tot bekeering te leiden, niet is gedaan door de Regeering van eenig christelijk volk, noch ook door de groote

handelsmaatschappijen, zooals de Nederlandsche of de Engelsche Oost-Indische Maatschappij. Wèl heeft vooral de eerste getracht iets te doen voor de heidenen van de volkplantingen door haar aangelegd, maar wat ondernomen werd geschiedde op flauwe en gebrekkige wijze. De eerste ernstige poging om de heidenen te evangeliseeren kwam van de Kerk der Moravische Broederen, onder wie er een krachtig geestelijk leven brandde, en die zich ten doel stelden de heidenen te winnen, niet voor het ééne of het andere aard-sche koninkrijk, maar voor het rijk van Christus. De stichting ook der groote zendinggenootschappen aan het einde der achttiende en het begin der negentiende eeuw, was de vrucht van de machtige geestelijke opwekking die God in Engeland en in Amerika gaf op den evangelisatie-arbeid van George Whitefield en John Wesley. De heden-daagsche zending-arbeid was het gevolg van een groote verlevendiging van het christelijk bewustzijn en ontwaking van het christelijk geweten, en zulke verlevendiging en ontwaking moeten er altijd zijn als het zendingwerk zijn ware doel, de behoudenis van zielen, zal bereiken.

Op de vraag: Hoe moet zendingwerk gedreven worden? hebben wij derhalve te antwoorden:—

1. NIET MET UITERLIJK GEWELD.

Het Mohammedanisme heeft zich door zwaard en vuur uitgebreid. Overal waar de Islamsche godsdienst geplant werd, werd aan de menschen, die overwonnen werden, deze ééne keuze gelaten: de Koran of de dood! Men moest òf Mohammedaan worden, òf sterven. Maar het christendom mag zich niet aldus uitbreiden. De Heiland heeft gezegd: „Mijn koninkrijk is niet van deze wereld”. Hij gebod Petrus zijn zwaard in de schede te steken, en heeft er geen behoefte aan, dat Zijn dienstknechten voor Hem zullen strijden met aard-sche wapenen. „Want de wapenen van onzen strijd zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God tot

nederwerping der sterkten" (2 Cor. 10 : 4). Heden ten dage nog volgt de Roomsche Kerk die wijze van zending-arbeid, die in de middeleeuwen in gebruik was, en tracht zij nog door geweld de volkeren in haar schaapskooi te vergaderen. Waar zij de gelegenheid heeft, bedient zij zich nog van den sterken arm der wereldlijke macht om haar heerschappij over de heidenen uit te breiden. Maar hierdoor wordt geen geestelijken zegen gesticht, noch ontstaat er eer uit voor het godsrijk of heil voor de wereld. De Kerk van Christus doet allerbest haar werk van de heidenen tot bekeering te leiden, als zij zich geheel afscheidt van de wereldlijke machten. Het is ook niet wenschelijk, dat de wereldmacht tusschen beide treden zal wanneer christen zendelingen leed te verdragen of vervolging te lijden hebben van den kant van heidensche volkeren of maatschappijen. De Heiland heeft het toch Zijnen jongeren voorspeld dat lijden, vervolging en dood hun lot zouden zijn, en hun bevolen om, als zij op de eene wang geslagen worden, ook de andere te bieden. De uitbreiding van het Christendom vordert, dat er martelaren zullen zijn, maar het bloed der martelaren is het zaad der Kerk.

2. DOOR PREDIKING EN ONDERWIJS.

Het ééne wapen, dat de christen-zendeling mag gebruiken, is *het Woord van God*. Met dit „zwaard des Geestes" gewapend, moet hij iederen vijand trotseeren. Onkunde en vooroordeel, bijgeloof en ongeloof, moeten alle zwichten als zij met dit wapen bestreden worden. Het evangelie en deszelfs prediking blijft nog de „kracht tot Gods zaligheid eenen ieder die gelooft". De kern van dit evangelie is „het woord des Kruises", de verkondiging van de liefde Gods in de gave van Zijn Zoon, en van de overgave door den Zoon van Zijn eigen lichaam tot in den dood des kruises om ons en om onze zaligheid. De prediking van den zendeling moet tevens zijn het afleggen van een getuigenis van wat

Christus voor hem is geweest. Voorts moet ook het leven van den zendeling zijn prediking staven.

Een geleerde Indische heer las eenmaal aandachtig den Bijbel, en werd grootelijks getroffen door wat hij daaruit leerde. Niet lang daarna ontmoette hij een zendeling, en zeide toen tegen hem :

„Ik heb onlangs uw Boek gelezen, en weet gij wat mijn gedachte daarvan is?”

„Neen”, antwoordde de zendeling, „wat is uw oordeel omtrent den Bijbel?”

„Mijn overtuiging is dit”, zeide de Indiër, „als gij christenen allen zoo goed waart als uw Boek, dan zou het maar weinige jaren zijn vóórdat geheel Indië voor het Christendom gewonnen zou zijn”.

Benevens de prediking en het getuigenis moet de zendeling ook gebruik maken van het middel van *onderricht*. In alle zendingarbeid bekleedt de school een belangrijke plaats. Daar heeft de zendeling, niet een gehoor dat ongeregeld bijeenkomt en gedurig afwisselt, maar een aantal personen, groot zoowel als klein, die elken dag onder zijn bearbeiding komen. Het voordeel hieraan verbonden kan niet te hoog worden geschat. In de school wordt de eerste plaats aan den Bijbel geschonken. Bijbel-verhalen worden medegedeeld, verzen uit den Bijbel worden van buiten geleerd, liederen op den Bijbel gegrond worden gezongen. De school is er, niet in de eerste plaats om aan de leerlingen een mate van algemeene kennis mee te deelen, maar om, door de inprenting van Bijbelkennis, een christelijk geweten te vormen, en een christelijk karakter op te bouwen.

3. MET KENNIS VAN DE VOLKSTAAL.

De zendeling moet het evangelie prediken in de taal van het volk onder hetwelk hij werkt. Op den Pinksterdag en in de vroegste dagen van de Kerk van Christus heeft God Zijn gezanten ertoe bekwaamd, door hun „de

gave der talen" te schenken, zoodat elkeen, die naar hen luisterde, in zijn eigene taal de groote werken Gods hoorde. Maar heden ten dage bezit de Kerk niet meer de gave der talen. Het is noodig, dat elke zendeling zich den tijd en de moeite zal getroosten om de vreemde taal machtig te worden. Dit is trouwens volstrekt noodig. Het is onmogelijk dat een zendeling Gods Woord aan heidenen kan verkondigen, en zóó verkondigen, dat het hun harten raakt, door middel van een tolk. In onze Ned. Geref. Kerk is het dan ook de regel, dat elke zendeling en zendinge de taal moet aanleeren, en na verloop van eenige maanden een examen moet afleggen, om zijn of haar bedrevenheid erin te bewijzen. Soms gaat het moeilijk een vreemde taal geheel machtig te worden, maar in Afrika hebben wij de groote moeilijkheden niet waarmede de zendelingen te worstelen hebben die de Arabische of Chineesche taal moeten aanleeren; doch zelfs *zij* hebben ondervonden, dat met gebed en volharding groote dingen kunnen worden uitgericht, en de moeilijkste taal kan worden bemachtigd. Er moet slechts zijn, zooals een zendeling het uitdrukte, „een vast besluit om van de taal bezit te nemen in den naam van den Heere Jezus”.

In nieuwe arbeidsvelden is het een van de eerste plichten van den zendeling, zoodra hij de taal grondig kent, om den Bijbel in die taal over te zetten. Immers de Bijbel behoort niet aan een enkel volk, maar aan alle menschen en alle volkeren. Een van de grootste zegeningen welke de negentiende eeuw voor de wereld aanbracht was gewis deze: *zij gaf haar den Bijbel*. In het begin van de negentiende eeuw was de Bijbel in slechts 50 talen overgezet, en die waren bijna uitsluitelijk de talen van Europa. Maar toen de Kerk van Christus zich begon uit te breiden onder de heidensche volkeren, werd het al spoedig duidelijk, dat die volkeren niet alleen behoefte aan, maar ook recht op, het Woord van God hadden. De eerste zendelingen wijdden

zich met onverdroten vlijt aan de taak van de overzetting van den Bijbel. Het getal van vertalingen van de Schrift groeide steeds aan, en vandaag is de Bijbel verkrijgbaar, òf in zijn geheel òf in gedeelten, in meer dan 400 talen en dialecten. Dit schoone resultaat, waarvoor wij den Heer nooit genoeg loven kunnen, is te danken hoofdzakelijk aan de zendelingen, die tijd en moeite opofferden om het Woord Gods in de handen te stellen van de heidenen, door hen bearbeit. Maar tevens moeten wij gewag maken van het voortreffelijke werk gedaan door de verschillende Bijbelgenootschappen, die den Bijbel jaar na jaar bij honderd-duizenden drukken en tegen geringe kosten (soms ook kosteloos) verspreiden. Bij name verdienen vermeld te worden het Britsch- en Buitenlandsch-Bijbelgenootschap, het grootste van al deze genootschappen, en het Nationaal Bijbelgenootschap van Schotland. Aan deze beide zijn wij als N. G. Kerk veel dank verschuldigd, daar zij onze overzettingen van het Nieuwe Testament, namelijk die vervaardigd door Ds. W. H. Murray, in de Chinyanja taal, en die vervaardigd door Ds. A. A. Louw en Dr. Helm in de Chikaranga taal, voor ons hebben gedrukt.

Wat zulk een vertaling van de Schrift voor de inboorling christenen beteekent, kunnen wij ons nauwelijks voorstellen. Een Zulu-kaffer, die tot bekeering was gekomen, zeide eenmaal tot den zending:

„Gij blanke menschen hebt groote voorrechten: gij bezit spoorwegen, telegrafen, schietgeweren, mooie kleederen, wijsheid en rijkdom. Maar één ding hebt gij niet die wij arme Zulu's bezitten”.

„En wat is dat?” vroeg de zending.

„De Bijbel in de Zulu-taal”, was het antwoord van den inboorling.

„Maar”, zeide de zending, „onze vertaling is ook een zeer goede”.

De inboorling schudde zijn hoofd, en zeide met een

glimlach van ontferming: „Neen, hoe goed ook, uw Bijbel kan nooit zoo goed zijn als onze Bijbel in de Zulu-taal”.

Wat bewijst een verhaal zooals dit? Wij weten, dat de woorden van de schoonste dichters en welsprekendste redenaars veel verliezen bij hun overzetting in een vreemde taal. Maar dit is het geval niet met den Bijbel: dat Boek spreekt een taal, die door het menschenhart overal wordt verstaan en gewaardeerd, een taal die niets van haar kracht en schoonheid verliest, in welke spraak zij ook moge worden vertolkt.

De Bijbel is maar het eerste van een reeks van boeken die voor de bekeerlingen uit de heidenen moeten worden vertaald of geschreven. Het evangelie is een middel om des menschen *ziel* te redden, in de eerste plaats: maar het redt niet slechts de ziel van den mensch, het ontwikkelt ook zijn *verstand*. De zendelingen ontdekken het weldra in hun werk, dat zij verstandelijk voedsel voor hun bekeerlingen moeten bereiden. Op ons zendingveld in Nyasaland heeft men er reeds, niet slechts het Nieuwe Testament en eenige gedeelten van het Oude, maar ook een korte Bijbel-geschiedenis van het Oude Testament, de Pelgrimsreize, en verschillende andere boeken waaruit de kinderen op school leeren moeten. En om de christenen ertoe te brengen, hun Bijbel grondig te kennen, en hun verstand beter te oefenen, is men in den laatsten tijd begonnen een blaadje uit te geven dat „Mtenga” (De Boodschapper) heet, en eens in de twee maanden verschijnt.

4. MET KENNIS VAN DE VOLKSGEWOONTEN.

Een van de eerste dingen waarop de zending zich moet toeleggen is, de verschillende *gewoonten van het volk* waaronder hij werkt grondig te kennen. Vele van die gewoonten zijn kwaad en zondig, en kunnen nooit worden goedgekeurd of onder de bekeerlingen toegelaten. Sommige echter van die gewoonten zijn prijzenswaardig. Maar welke

die gewoonten mogen zijn, goed of kwaad, de zendeling moet ze kennen. Door onwetend tegen een of ander volksgebruik te zondigen, kan hij achterdocht en vooroordeel verwekken, die misschien maanden en jaren lang tegen hem kunnen bestaan, en zijn werk en invloed geheel kunnen bederven. En aan den anderen kant kan hij door voorzichtigheid en toegeeflijkheid ten opzichte van volksgewoonten, waar het geen opoffering van beginselen beteekent, veel doen om het vertrouwen van de heidenen te winnen, en alzoo een weg voor het evangelie te banen tot de harten van zijn hoorders.

Wat zouden wij ervan zeggen als een vreemdeling ons huis zou instappen zonder zijn hoed van zijn hoofd te nemen, of op de eetkamer-tafel in plaats van op een stoel zou gaan zitten, of met zijn vingers in stede van met mes en vork zou eten? Zoo moet ook de Europeaan op de volksgewoonten stipt letten, ten einde geen aanstoot te geven. In China is het tegen de goede zeden en manieren om een hooggeplaatste ambtenaar door een bril aan te kijken, en als de zendeling toevallig bijziende is, moet hij verschooning vragen als hij zijn bril ophoudt. Het wordt voor zeer onbeleefd beschouwd om de handen achter den rug te houden, terwijl men een ander toespreekt. Het is beneden de waardigheid om snel te wandelen: alleen de coelies mogen dat doen. In Mohammedaansche landen mag men nooit vernemen naar de gezondheid van de huisvrouw van zijn gastheer: dat zou een onvergeeflijke belediging zijn. In sommige deelen van Afrika moet de Europeaan zich wachten om de kinderen die tot een huisgezin behooren te tellen: dat zou beteekenen het geheele gezin in het ongeluk te dompelen.

Aan den anderen kant kan de zendeling die met de godsdienstige en maatschappelijke gebruiken van een volk vertrouwd is, er zich dikwijls van bedienen om zijn leerlingen kostelijke lessen op het hart te binden. Vooral in

hun godsdienstige plechtigheden vindt de zendeling meer-malen een aanknoopingspunt voor groote geestelijke waarheden. Hij kan, evenals Paulus te Athene, aan den heiden zeggen; „Den God dien gij, niet kennende, dient, verkondig ik u”. De heidenen dienen de geesten (*mizimu*), en de zendeling vertelt hun van den Grooten God, die een Geest is, en die in geest en waarheid moet worden aanbeden (Joh. 4 : 24). De heidenen brengen aan die geesten hun offers (*nsembe*), en de zendeling vertelt hun van het volmaakte offer dat eenmaal geofferd werd aan het kruis op Golgotha. De heidenen roepen hun geesten in een gebed aan (*kupempera*) en de zendeling vertelt hun van den éenen God die het gebed hoort, en tot Wien alle vleesch komen moet en komen zal (Ps. 65 : 3). Het is derhalve volstrekt noodig dat de zendeling de gewoonten en gebruiken van de menschen onder wie hij werkt zal leeren kennen, en dat niet slechts om hun geen onnoodigen aanstoot te geven door in onkunde zich eraan te vergrijpen, maar ook om uit die gewoonten diepe geestelijke en zedelijke lessen te putten.

5. MET DE HULP VAN DE MEDISCHE ZENDING.

Het werk van den zendeling-dokter is een werk van barmhartigheid dat alle harten raakt. Christus zelf heeft ons het voorbeeld gegeven door rond te gaan goedgeoede, genezende alle ziekten en alle kwalen onder het volk. Elk land der wereld is vol van krankheid en lijden. En die worden verergerd door het ontzettend bijgeloof dat overal onder de niet-christelijke natiën heerscht. Alle krankheid wordt toegeschreven aan den invloed van booze geesten, die bezworen moeten worden om den lijder te genezen. Dan moeten trommels geslagen en ramshoornen geblazen worden in 't oor van den kranke, ten einde den boozen geest die in zijn lichaam zetelt te verdrijven. Soms worden deelen van het lichaam door vuur verbrand: soms wêr

worden heete naalden in het vleesch gedreven — alles met het doel om den duivel weg te jagen.

Aan zulke ontzettende mishandeling van arme lijdens kan alleen door de medische zendelingen een einde worden gemaakt. Er zijn reeds meer dan 700 dokters in de verschillende zendingvelden der wereld, en hun getal neemt gedurig toe. Sommige volken kunnen ook alleen door den zendeling-dokter worden bereikt en bearbeid. In Mohammedaansche landen, bij voorbeeld, wil men van geen christen zendeling hooren, maar de geneesheer wordt gaarne en hartelijk verwelkomd waar er krankheid heerscht. Een zeer gezegend werk wordt door de medische zending gedaan in landen zooals Syrië, Egypte, Perzië en Indië. Ook in sommige deelen van ons Donker Afrika, waar de Mohammedaansche godsdienst reeds wortel heeft geschoten en vele aanhangers en bekeerlingen telt, wordt door den zendeling-dokter toegang verkregen tot vele huizen en kralen die anders gesloten zouden staan tegen het evangelie. Langs het Nyasameer is er een groote Mohammedaansche bevolking, de Yao's, waar onze Kerk tot nog toe geen werk kon doen, omdat het volk geen christen zendeling wil hebben. Er is geen andere wijze om tot dat land ingang te vinden dan door middel van een medischen zendeling, en wij wachten op iemand met de noodige bekwaamheid om derwaarts te gaan, en door de geneeskunde een weg voor het evangelie te banen tot het hart van het volk.

6. OOK MET HULP VAN INBOORLING-ARBEIDERS.

In elk deel van het groote zendingveld der wereld heeft men gebruik gemaakt van de gewaardeerde en gezegende hulp die door reeds bekeerde inboorlingen wordt geboden aan de verspreiding van het evangelie. Ook hier in Afrika geldt de spreuk dat *de inboorlingen door inboorlingen* moeten worden geëvangeliëerd. Afrika moet grootendeels door Afrikanen, zwarte Afrikanen, voor Christus worden ge-

wonnen. Het laat zich gemakkelijk verstaan dat dit niet alleen wenschelijk, maar zelfs onvermijdelijk is. Het groote doel van zendingwerk is, een kerk der inboorlingen te vormen, die zichzelf uitbreidt. De kerk die wij, na verloop van jaren misschien, onder de heidenen gesticht hebben, moet op haar beurt zendingwerk doen. Ook zij moet haar zendelingen uitzenden naar hen die nog in de duisternis en de schaduw des doods zitten, om hun het waarachtig licht te verkondigen.

Zulke inboorling arbeiders zijn in vele gevallen de meest geschikte werktuigen in Gods hand om zielen tot Zich te bekeeren. Laat ons eenige van hun bijzondere bekwaamheden opnoemen. In de eerste plaats, zij *kennen het volk en de taal* van het land zooals geen vreemdeling die ooit kennen kan. De taal die zij spreken, de gedachten die zij uiten, de beelden waarvan zij zich bedienen, de verhalen die zij meedeelen, alle die zijn uit het volksleven genomen, en doen een krachtig beroep op de gemoederen van de toehoorders. Hoe lang de zending ook in het land mocht zijn geweest, hij zal de taal nooit kunnen spreken op precies dezelfde wijze als de inboorling-helper het doet. Hoe lang hij ook in het land geweest zij, hij zal nooit van hetzelfde gezichtspunt uit de dingen beschouwen als de zwarte evangelist die in het land geboren is,

Dan moeten wij niet vergeten dat de inboorling evangelist of onderwijzer beter geschikt is om zich aan *een ongezond klimaat* bloot te stellen dan de blanke zending. De zwarte man is door jaren en geslachten van inwoning aan het afmattend klimaat gewoon geworden: hij is geacclimatiseerd. Maar met den zending komt het nooit zoover. De koorts valt hem telkens wêer aan. Vele streken kunnen nooit door hem bearbeid worden, vanwege de hitte en de koorts die daar heerschen. Daarheen moet de inboorling-helper worden gezonden, om onder opzicht van den blanken zending, het zendingwerk te behartigen. En hierbij dienen

wij alleen dit te voegen, dat de inboorling-arbeider slechts een klein deeltje aan de zendingkas kost van wat de blanke aan die kas kost. Aan zeer weinig kleeding heeft hij behoefte: het voedsel dat hij eet is het voedsel des lands, en hij behoeft geen ingevoerde spijs: zijn woning is die waarin alle inboorlingen wonen, een hut van palen en gras gemaakt en met klei gepleisterd. Op het zendingveld moet elke inboorling arbeider het leeren, dat geen weelde gedoogd wordt, en dat het christendom niet bestaat in wat men eet of aantrekt, of in het huisje waarin men woont, maar in een vernieuwd hart. Overal waar zendelingen gebruik hebben kunnen maken van waarachtig bekeerde en volkomen toegewijde inboorling-medewerkers is de zegen voor het rijk van God onuitsprekelijk groot geweest.

HOOFDSTUK V.

Bezwaren tegen de Zending.

Ik wil ten volle erkennen hoe gering het aantal der zendingen is, en hoeveel hun zwakheden en dwalingen en gebreken zijn. Maar als ik acht sla op de gevolgen van hun arbeid, dan sta ik verbaasd, dan word ik getroffen en vernederd door de grootheid van wat gedaan is, dat zoo weinig naar evenredigheid is met de middelen die gebruikt werden.

BISSCHOP BROOKE FOSS WESTKOTT.

Voor hen die het tegen zendingwerk hebben is er slechts één ding te doen — het op de plek zelf te komen zien. Zij zullen veel goeds gedaan zien, zij zullen een volk in vele richtingen voortgeholpen zien, en ik geloof dat, als zij eerlijke menschen zijn, zij ophouden zullen van zendingwerk en zijn gebreken te klagen.

ROBERT LOUIS STEVENSON.

Het geldt van elk goed werk dat in de wereld gedaan wordt dat het wederstand zal ondervinden. Wat de Joden te Rome aan den apostel Paulus zeiden aangaande het christendom is nog vandaag waar omtrent de zending: „Wat deze leer aangaat, ons is bekend dat zij overal tegengesproken wordt”. Deze tegenstand komt natuurlijk in de eerste plaats van den kant van hen die geen christen zijn, en die dus niet het bevel van den Heiland op zich voelen

rusten, noch minder de liefde van den Heiland in zich voelen werken. Met den niet-christen valt niet veel te redeneeren over het bindend gezag van des Heilands bevelen, want hij heeft nog niet zichzelf aan Hem onderworpen. Maar wat ons bevreemdt is dit, dat er nog zooveel christenen zijn, die den Heiland toebehooren en Hem trachten te dienen, die nog nooit Zijn laatste bevel ernstig hebben opgenomen en vurig hebben trachten uit te voeren. De reden hiervan is dat soms het geweten op dit punt nog niet is ontwaakt. De zaligheid wordt nog te veel beschouwd als een gave die men genieten moet en waarover men zich verheugen moet, en te weinig als een roeping die men te vervullen heeft. Dan zijn er ook christenen, goede, lieve menschen, die werkelijk bezwaar hebben tegen het doen van zendingwerk. Er bestaan in hun gemoed zekere moeilijkheden die die nog door niemand zijn verwijderd. Voor overtuiging zijn zij niet onvatbaar, maar zij hebben er behoefte aan dat iemand hun die moeilijkheden één voor één uit den weg ruimen zal. Gehoorzaam aan het woord des Heeren: „Ruim den aanstoot uit den weg Mijns volks” (Jes. 57:14), willen wij nu eenige van die bezwaren behandelen.

1. WIJ MOETEN EERST VÓÓR EIGEN DEUR VEGEN.

Dit is het bezwaar dat men, in den éénen of anderen vorm, het meest dikwijls tegen de zending oppert. Er is toch, zoo zegt men, zoo veel werk thuis te doen. Er is een heidendom midden onder het christendom — duizenden en tienduizenden die den Bijbel niet gelooven, die misschien verzonken zijn in allerlei ellende, of die geheel verstoken zijn van christelijke voorrechten. In Zuid-Afrika zijn er de arme blanken: waarom niet aan hen uw tijd en zorg en geld besteed? Zij zijn toch uw eigen vleesch en bloed, en het spreekwoord zegt terecht dat „het hemd nader is dan de rok”. Laat ons deze bezwaren bedaard en in volgorde overwegen.

1. „*Beginnende te Jeruzalem*” dat was de regel door den Heiland nedergelegd, en ook wij moeten ons daaraan houden. Voor geen oogenblik mogen wij het werk dat hier thuis op ons wacht verwaarloozen. En het kan trouwens niet gezegd worden dat de Kerk haar werk te Jeruzalem, dat is in beschaafde landen verzuimt, ten einde onder de heidenen te gaan arbeiden. Er blijven nog altijd duizenden en tienduizenden van christen-leeraars in de gemeenten thuis, tegenover de honderden die zich als zendingen onder de heidenen aanbieden. Veronderstel de eerste christenen hadden gezegd: „De Heiland heeft ons geboden te Jeruzalem te beginnen, en hier gaan wij blijven totdat Israël eerst geheel bekeerd is tot het geloof in Christus”, wat zou dan geworden zijn van het christendom? Als Petrus en Johannes en Paulus aldus hadden gesproken en gehandeld, dan waren ik, die dit schrijf en gij, die dit leest, zeker vandaag nooit geloovigen in Christus. De man die nog redeneert dat wij thuis moeten werken en niet naar de heidenen gaan, moet het zeker ook verkeerd vinden dat de eerste christenen het evangelie buiten Jeruzalem verkondigden, of dat de zendingen Willebrord en Bonifacius gegaan zijn naar onze voorouders in de bosschen van Duitschland en Holland en in de schoone valleien van Frankrijk, om hen tot het christendom te bekeeren. Te Jeruzalem moeten wij wel *beginnen*, maar wij mogen daar niet *eindigen*. Als de christelijke Kerk zooveel eeuwen te Jeruzalem heeft ver-
toefd, dan is het nu zeker hoog tijd dat de „einden der aarde” hun beurt krijgen om de blijmare des evangelies te hooren.

2. Er zijn nog *zooveel onbekeerden in ons midden* — moeten wij die voorbijgaan? Ja, treurig is het dat christenen zoo weinig hun licht laten schijnen en op zoo flauwe wijze getuigenis afleggen, dat de onbekeerden nog bij duizendtallen in onze steden en bij millioenen in onze christelijke samenleving worden geteld. Aan de harten van die onbekeerden